

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **J. B.**, zast. JUDr. Jindřichem Pelouchem, advokátem se sídlem Seydlovo nám. 30, Beroun, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 2. 2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2016, čj. 43 Ad 30/2014-83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí správního orgánu a krajského soudu

[1] Rozhodnutím ze dne 8. 1. 2014 zamítla žalovaná žalobcovu žádost o invalidní důchod, neboť podle posudku o invaliditě poklesla žalobcova pracovní schopnost jen o 25 % a tento stav nezakládá invaliditu. Námitky podané proti tomuto rozhodnutí zamítla žalovaná dne 25. 2. 2014 a rozhodnutí vydané v prvním stupni potvrdila.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutím o námitkách žalobu; tu však krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 26. 9. 2016. Krajský soud připomněl, že ve vztahu k posudku, který v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity vypracovává posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), je jeho úkolem ověřit pouze úplnost a přesvědčivost posudku. Posudek posudkové komise MPSV v Praze

podle něj splnil tyto náležitosti; i další (srovnávací) posudek, který vypracovala posudková komise MPSV v Hradci Králové, dospěl ke stejným závěrům a nebylo mu co vytknout. Podle závěrů obou komisí odpovídá žalobcovo zdravotní postižení (stav po odebrání pravé ledviny postižené zhoubným nádorem) kapitole II oddílu A položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (č. 359/2009 Sb.); jde tedy o lehké postižení s mírou poklesu pracovní schopnosti 15–25 %. Protože u žalobce bylo zjištěno počínající selhávání zbylé ledviny (zatím bez nutnosti léčby) a jeho pracovní schopnost se vztahuje k dělnickým profesím, činí u něj míra poklesu pracovní schopnosti 25 %. Krajský soud upozornil na to, že pokles pracovní schopnosti se posuzuje vzhledem k profesi (u žalobce nástrojař či skladník), nikoli ke konkrétnímu pracovnímu místu (které je u žalobce spojeno i s přenášením těžkých břemen a s prací v chladu). Soud nechal zpracovat i znalecký posudek, který však byl nepřesvědčivý, a nestal se tedy podkladem pro posouzení odborných otázek.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. (nesprávné posouzení právní otázky a skutečnost, že použitá skutková podstata nemá dostatečnou oporu ve spisu).

[4] To, že závěry obou posudkových komisí jsou souladné, může sice znamenat, že posudky jsou správné, ale také to podle stěžovatele může naznačovat, že některá z komisí si ulehčila práci a předchozí posudek pro ni byl vodítkem při vypracování jejího vlastního posudku. Stěžovatel shrnul svůj zdravotní stav a zdůraznil, že pracuje jako skladník oceli a hutního materiálu; při výkonu této práce plně využívá své kvalifikace nástrojaře. Práci musí vykonávat za každého ročního období, z padesáti procent venku a za jednu směnu přenese ručně na vzdálenost 5–15 m cca 300–1000 kg hutního materiálu a oceli. Podle znaleckého posudku ovšem může stěžovatel vykonávat lehkou práci v dělnických profesích, která nezahrnuje zvedání a přenášení těžkých břemen a která neprobíhá v chladném a toxickém prostředí. Při takové práci by stěžovatel nemohl využít své kvalifikace nástrojaře (která je spojena s těžkou prací); stejně tak by jeho kvalifikace zůstala nevyužita při práci skladníka v odlišném typu provozu.

[5] Posudkové komise ani krajský soud se dostatečně nezabývaly oborem, ve kterém stěžovatel pracuje. Pokud posudková komise v Hradci Králové uvedla, že stěžovatel pracuje v dělnických profesích, vztahuje se posudek jak na horníka, tak na vrátného, a pro obě tyto odlišné profese by tedy poklesla pracovní schopnost o 25 %. Z posudků lze dovodit, že stěžovatel je schopen vykonávat práci nástrojaře, a to až do doby, než se počínající selhávání zbylé ledviny změní na selhání fatální. Přiznání invalidního důchodu by přitom mělo působit i jako zdravotní prevence: stěžovatel by si tak díky důchodu mohl najít práci mimo svou kvalifikaci – nejspíše méně placenou, ale v příznivějších zdravotních podmínkách.

[6] Stěžovatel proto navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná ve vyjádření setrvala na svých závěrech a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, má podle NSS dostatečnou oporu ve spisu. V řízení o žádosti byly stěžovatelův zdravotní stav a pracovní schopnost zhodnoceny v posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Beroun; další posudek pak v řízení o námitkách zpracovalo oddělení lékařské posudkové služby žalované. Oba posudky pracovaly s informací, podle níž se stěžovatel vyučil nástrojařem, tuto profesi také dříve vykonával a v současnosti je zaměstnán jako skladník.

[10] Krajský soud doplnil dokazování o dva posudky posudkových komisí MPSV a o znalecký posudek MUDr. J. Š.. Obě posudkové komise měly k dispozici i novější lékařské zprávy a výsledky laboratorních vyšetření a dospěly ke stejnému závěru jako posudky zpracované ve správním řízení. (To, že jedna z komisí „opisovala“ od druhé, pokládá NSS za spekulaci, ze které ostatně stěžovatel nic nevyvozuje.) Rovněž znalec souhlasil s nálezy všech předešlých posudků (k jeho znaleckému posudku však krajský soud nepřihlédl, protože znalec nebyl schopen při jednání u soudu vysvětlit a obhájit své závěry). Posudková komise MPSV v Praze uvedla, že stěžovatel byl k datu vydání napadeného rozhodnutí schopen práce s částečným využitím své kvalifikace či své dosavadní práce; vyloučeny byly těžké fyzické práce, práce spojené s rizikem úrazu ledviny a práce v toxickém prostředí. Podle posudkové komise MPSV v Hradci Králové mohl stěžovatel vykonávat dělnické profese s vyloučením těžké fyzické práce (zvedání a přenášení těžkých břemen). Vhodná pro něj nebyla práce v chladném prostředí.

[11] Všechny posuzující orgány si tedy byly vědomy toho, jakou kvalifikaci stěžovatel má a jakou práci vykonává; jak však vhodně připomněl krajský soud, pokles pracovní schopnosti se posuzuje vzhledem k profesi, ne ke konkrétnímu pracovnímu místu (srov. k tomu např. rozsudky NSS ze dne 19. 5. 2004, čj. 5 Ads 37/2003-92, a ze dne 19. 2. 2010, čj. 3 Ads 6/2010-67). Pokles pracovní schopnosti u stěžovatele tak byl posuzován ve vztahu k profesi nástrojaře a skladníka obecně; tyto profese přitom lze obecně vykonávat i bez přenášení těžkých břemen a mimo chladné prostředí. To, že stěžovatel ve své současné práci leckdy zvedá těžká břemena a částečně pracuje venku, může být s ohledem na jeho zdravotní stav důvodem k úpravě pracovních podmínek (na základě posouzení lékaře pracovnělékařské služby), ne však k přiznání invalidního důchodu.

[12] Krajský soud pak správně posoudil i spornou právní otázku, tedy zda zjištěný pokles pracovní schopnosti činí 25 % (a ne více). Kategorii, do níž bylo zařazeno stěžovatelovo zdravotní postižení, tvoří lehká postižení – *stavy v kompletní remisi, zpravidla po 6 měsících od ukončení aktivní onkologické léčby, stabilizované nebo menší výkony z důvodů zhoubného novotvaru [...] nebo stavy s lehkým funkčním postižením některých orgánů nebo systémů, výkon některých denních aktivit s obtížemi nebo s využitím kompenzačních mechanismů a prostředků*. Míra poklesu pracovní schopnosti u těchto postižení činí 15–25 %. Ze shromážděných lékařských zpráv vyplynulo, že stěžovatelův zdravotní stav po laparoskopickém odnětí ledviny byl uspokojivý, po šesti měsících od operace již byla možná plná fyzická zátěž. Stěžovatel před posudkovou komisí MPSV uváděl, že se po práci cítí unaven, a popisoval také své potíže s vysokým krevním tlakem; jinak však nesdělil nic konkrétního, co by mohlo vést k zařazení jeho zdravotního postižení do kapitoly II oddílu A položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (*středně těžké postižení [...] – výkon některých denních aktivit omezen*).

[13] Žalovaná přihlédla k tomu, že je stěžovatelova profese (resp. obě profese, pro které je kvalifikován formálně či zkušenostmi a které v životě vykonával či vykonává) spojena s fyzickou prací, a uznala mu proto pokles pracovní schopnosti o 25 % (tj. maximum v dané položce). To, že posudková komise MPSV v Hradci Králové použila v posudku termín „práce

v dělnických profesích“, neznamená, že by se posudek dal univerzálně použít pro horníka i pro vrátného a vůbec pro jakéhokoli fyzicky pracujícího člověka. Posudek hodnotil právě jednoho člověka, tedy stěžovatele, a označení „*dělnické profese*“ zde zastupuje právě profese, k nimž je kvalifikován stěžovatel, tedy nástrojaře a skladníka.

[14] Je rovněž potřebné korigovat stěžovatelovu zmínku o „*fatálním selhání*“ zbylé ledviny (které, jak se v kasační stížnosti naznačuje, nevyhnutelně v budoucnu hrozí). Soud nepochybně, že život s jednou ledvinou může přinášet určité potíže či omezení; důsledky, které z toho stěžovatel vyvozuje, však ze shromážděné lékařské dokumentace nijak neplynou. Posudky poukazují na počínající selhávání zbylé ledviny, které je však takového charakteru, že zatím není třeba (podle zpráv ošetřujících lékařů) je léčit či jakkoli řešit. Hovořit o fatálních zdravotních důsledcích tedy v současné době není namístě – tím spíše, že z dokumentace ani ze stěžovatelových vlastních sdělení neplyne, čím (kromě laboratorně zjištěných biochemických hodnot) by se toto počínající selhávání mělo konkrétně projevit, resp. v čem spočívá tvrzené podstatné zhoršení zdravotního stavu (a s tím spojené snížení pracovní schopnosti o více než 35 %).

[15] Soud nesouhlasí ani s tím, že by přiznání invalidního důchodu mělo působit jako zdravotní prevence: naopak jde o reakci sociálního systému na již nastalé a prokazatelné snížení pracovní schopnosti nad určitou mez. Pokud se stěžovatelův zdravotní stav v budoucnu zhorší a jeho pracovní schopnost dále poklesne, bude na něm, aby v této nové situaci znovu požádal o invalidní důchod.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá tak právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu